	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 18 Δεκεμβρίου 2016
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

« Λέξεις που τραυματίζουν »

Σε μια τάξη Γυμνασίου κεντρικής συνοικίας στο μάθημα της έκθεσης, με αφορμή ένα κείμενο άλλης εποχής γίνεται συζήτηση για τη μετανάστευση, και ξάφνου γλιστράει από τα ίδια τα παιδιά η συζήτηση και έρχεται στους λίγους μετανάστες μαθητές που έχει η τάξη και στα προσφυγάκια που έχει το διπλανό Δημοτικό.

Κάποια παιδιά εκφράζουν μεγάλο θυμό εναντίον των «ξένων», κάποια παιδιά λένε επίθετα, όπως «βρώμικοι» και «κλέφτες», λένε με πεποίθηση «Μας παίρνουν τα σπίτια», «Μας παίρνουν τις δουλειές», ύστερα φωνάζουν «Να φύγουν!», «Να φύγουν!», ενώ η εμβρόντητη φιλόλογος προσπαθεί να σταματήσει το χείμαρρο, οπότε σηκώνονται κλαίγοντας **γοερά** τα παιδιά των μεταναστών και φεύγουν από το μάθημα, κι ακόμα σήμερα συζητάνε οι εκπαιδευτικοί ταραγμένοι τι πρέπει να κάνουνε.

Μικρά παιδιά που λένε τη λέξη «ξένοι» σαν βρισιά, που λένε δίπλα τους επίθετα προσβλητικά και ταπεινωτικά. Μικρά παιδιά με λέξεις που περιθωριοποιούν, που **απελπίζουν**, που τραυματίζουν άλλα μικρά παιδιά.

Τα παιδιά εκφράζουν αυτά που ακούνε γύρω τους, που βλέπουν στην τηλεόραση, που λέει το άμεσο περιβάλλον τους. Πρέπει να σκεφτούμε πολύ σοβαρά τι θα κάνουμε ένα φαινόμενο που κανένας μας δεν ήξερε πριν από λίγα χρόνια ότι υπάρχει στην κοινωνία μας, το ρατσισμό.

Πρέπει να σκεφτούμε πολύ σοβαρά πώς θα διαπαιδαγωγήσουμε τα παιδιά μας, γιατί αυτά τα παιδιά θα ζήσουν οπωσδήποτε, είτε το θέλουμε είτε όχι, σ' έναν κόσμο πολύγλωσσο, πολυθρησκευτικό, πολυπολιτισμικό και πρέπει να μάθουν να διαχειρίζονται τη διαφορά και την ομοιότητα.

Είμαστε χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καθώς περνούν τα χρόνια και μεγαλώνουν τα παιδιά μας, θα αυξάνονται οι «ξένοι» ελεύθερα κινούμενοι εργαζόμενοι. Έχουμε ήδη στη χώρα μας, κατά ανεπίσημες πηγές, καμιά εξακοσαριά χιλιάδες μετανάστες και πρόσφυγες με ανάμεσα τους περίπου διακόσιες χιλιάδες από τις γειτονικές Βαλκανικές χώρες. Οι

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

μετακινήσεις πληθυσμών, λένε οι ειδήμονες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα αυξάνονται τον αιώνα που έρχεται.

Η Ελλάδα δεν είναι κοινωνία χωρίς εμπειρίες τέτοιων φαινομένων. Υπολογίζονται από τους ιστορικούς σε κοντά δύο εκατομμύρια οι πρόσφυγες από τη Μικρασία το 1922. Με τον πληθυσμό της εποχής προστέθηκε ένας πολίτης στους τέσσερις στη χώρα μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα. Και μολονότι υπήρξαν και τότε φαινόμενα ξενοφοβικά, εχθρική στάση κατοίκων σε διάφορες περιοχές, που έλεγαν «δεν τους θέλουμε εμείς εδώ, πηγαίνετε τους παρακάτω», μολονότι υπήρξε μια ολόκληρη ρατσιστική φιλολογία με ανέκδοτα υποτιμητικά για τις «Σμυρνιές», μολονότι ακόμα επιζεί η ρατσιστική ανεκδοτολογία ότι οι Πόντιοι είναι δήθεν κουτοί, η πλειονότητα της κοινωνίας αντέδρασε με σωφροσύνη και ανθρωπιά, και ταχύτατα οι πρόσφυγες εντάχθηκαν στην κοινωνία αρμονικά.

Από την άλλη μεριά ο ελληνικός λαός έχει ο ίδιος μακρά παράδοση μετανάστευσης και προσφυγιάς. Πάνω από τους μισούς θα πρέπει να είναι οι Έλληνες που έχουν στις οικογένειες τους μνήμες και εμπειρίες του πρόσφυγα και του μετανάστη. Οι πρόσφυγες του εμφυλίου πολέμου στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες, οι μετανάστες στην Αμερική, την Αυστραλία και τον Καναδά. Κι ακόμα, οι πρόσφατοι μετανάστες της δεκαετίας του 1960. Εκατό χιλιάδες άτομα το χρόνο έφευγαν για τα εργοστάσια της Βόρειας Ευρώπης. Κι εκεί έζησαν τη σκληρή ζωή του ανθρώπου που ξενιτεύεται για το ψωμί[...]

Αυτές οι ιστορικές εμπειρίες του ελληνικού λαού πρέπει να λειτουργήσουν σαν μαθήματα για τα παιδιά μας. Γιατί αυτές οι εμπειρίες λένε ότι ο ρατσισμός πάει χέρι χέρι με την αυταρχική κοινωνία και την πολιτική βία. Ο ρατσισμός είναι μεγάλη νάρκη στα θεμέλια της δημοκρατίας. Ο ελληνικός λαός έχει υποφέρει πολλές δεκαετίες και γνωρίζει τι σημαίνει αυταρχική κοινωνία και **καταπάτηση** των δικαιωμάτων των πολιτών, γνωρίζει καλά πόσο πολύτιμη είναι η δημοκρατία [...]

A. Φραγκουδάκη, εφημ. Τα Νέα, 1998

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου (100 - 120 λέξεις)

Μονάδες 25

B1. Να δώσετε δύο νέους τίτλους για το κείμενο (έναν με κι έναν χωρίς σχόλιο)

Μονάδες 5

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

B2. Να εντοπίσετε στο κείμενο δύο σημεία αναφορικής και δύο συνυποδηλωτικής λειτουργίας της γλώσσας

Μονάδες 8

B3α. πολυπολιτισμικό (κόσμο), ξενοφοβικά (φαινόμενα), αυταρχική (κοινωνία), εμβρόντητη (φιλόλογος), υποτιμητικά (ανέκδοτα), ανεπίσημες (πηγές): Να συνδυάσετε τα παραπάνω επίθετα με διαφορετικά ουσιαστικά, έτσι ώστε να προκύψουν νέα ονοματικά σύνολα.

Μονάδες 6

B3β. «διαπαιδαγωγήσουμε»: Να βρείτε την ετυμολογία της λέξης και να σχηματίσετε νέες ομόρριζες λέξεις (μία από το κάθε συνθετικό)

Μονάδες 3

B3γ. «γοερά, απελπίζουν, καταπάτηση»: Να γράψετε τα συνώνυμα των επιτοπισμένων λέξεων του κειμένου.

Μονάδες 3

Γ. Στέλνετε μια επιστολή στο Εθνικό Συμβούλιο Νεολαίας στην οποία καταθέτετε τους προβληματισμούς σας σχετικά με τις επιπτώσεις του ρατσισμού. Παράλληλα, προτείνετε και τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου (500-600 λέξεις)

Μονάδες 50

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 18 Δεκεμβρίου 2016
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Το συγκεκριμένο κείμενο αναφέρεται στο πρόβλημα της ξενοφοβίας και της ρατσιστικής αντιμετώπισης των μεταναστών στην Ελλάδα. Αρχικά, η αφορμή δίνεται από μια συζήτηση σε σχολική τάξη για το θέμα της μετανάστευσης, όπου παιδιά καταφέρονται με αιχμηρές λέξεις εναντίον των μεταναστών. Η αρθρογράφος εκφράζει την άποψη πως για την αντιμετώπιση του φαινομένου είναι αναγκαία η σωστή διαπαιδαγώγηση των παιδιών. Απαραίτητη είναι η συνειδητοποίηση όλων της θέσης της χώρας ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δέχεται ένα συνεχώς αυξανόμενο πλήθος μεταναστών. Επιπλέον, επισημαίνει την πρόβουσα στάση των Ελλήνων με τη μακρά παράδοση μετανάστευσης και προσφυγιάς. Καταλήγει, λοιπόν πως οι ιστορικές τους εμπειρίες πρέπει να αποτελέσουν διδάγματα, ώστε να εξαλειφθεί ο ρατσισμός και να προστατευτεί η δημοκρατία που απειλείται απ' αυτόν.

B1. Τίτλος με σχόλιο : Ο αιχμηρός λόγος των μικρών μαθητών

Τίτλος χωρίς σχόλιο : Ο ρατσισμός στα πλαίσια του σχολείου

B2. αναφορική λειτουργία: α) «Πρέπει να σκεφτούμε πολύ σοβαρά πώς θα διαπαιδαγωγήσουμε τα παιδιά μας» β) «Τα παιδιά εκφράζουν αυτά που ακούνε γύρω τους, που βλέπουν στην τηλεόραση»

συνυποδηλωτική λειτουργία: α) «γλιστράει από τα ίδια τα παιδιά η συζήτηση»

β) «Ο ρατσισμός είναι μεγάλη νάρκη στα θεμέλια της δημοκρατίας»

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

B3α. πολυπολιτισμική κοινωνία / ξενοφοβική συμπεριφορά / αυταρχική οικογένεια / εμβρόντητο ακροατήριο / υποτιμητικά λόγια / ανεπίσημη πρόταση

B3β. διαπαιδαγωγήσουμε : δια + παιδί + άγω

παιδί → παιδικός / άγω → ανάγωγος

B3γ. γοερά : σπαρακτικά

απελπίζουν: αποθαρρύνουν

καταπάτηση: παραβίαση

Γ. Πρόκειται για επιστολή, οπότε απαιτείται το ανάλογο επικοινωνιακό πλαίσιο, με προσφώνηση και επιφώνηση

Προσφώνηση και Ανακοίνωση του θέματος της επιστολής:

Αξιότιμοι κύριοι,

Σας αποστέλλω αυτή την επιστολή για να θέσω υπόψη σας τους προβληματισμούς μου αναφορικά με το φαινόμενο του ρατσισμού, καθώς καθημερινά, λοιπόν, παρά τους αγώνες για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παρά την ανάπτυξη της επιστήμης και την επικοινωνία των λαών διαρκώς αναβιώνουν φαινόμενα ρατσισμού που αμαυρώνουν τον πολιτισμό μας.

Κύριο μέρος:

A) Ζητούμενο: Επιπτώσεις ρατσισμού

- Καταπατούνται τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των ανθρώπων που υπομένουν τη ρατσιστική συμπεριφορά, ενώ πολλές φορές απειλείται και η ζωή τους.
- Διαταράσσονται οι ανθρώπινες σχέσεις, διευρύνονται οι κοινωνικές ανισότητες, παρεμποδίζεται η συνεργασία και τελικά διασπάται η κοινωνική συνοχή.
- Διαιωνίζονται οι προκαταλήψεις και αμβλύνεται η κριτική ικανότητα, με αποτέλεσμα να ευνοείται η μαζοποίηση και να επικρατεί ο φανατισμός.
- Κοινωνίες στις οποίες εκδηλώνονται έντονα φαινόμενα ρατσισμού χαρακτηρίζονται από πνευματική, ηθική και πολιτισμική υποβάθμιση.
- Εκφυλίζεται το δημοκρατικό πολίτευμα όταν ανθούν φαινόμενα ρατσισμού, φανατισμού και αδιαφορίας του πολίτη για τις κοινωνικές ανισότητες.

	ΑΠΟ 18/12/2016 ΕΩΣ 05/01/2017
	2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Β) Ζητούμενο: Τρόποι αντιμετώπισης ρατσισμού

- Ανθρωπιστική παιδεία που θα καλλιεργεί την αγάπη και το σεβασμό προς κάθε ανθρώπινη ύπαρξη.
- Δραστηριοποίηση των πνευματικών ανθρώπων και των απλών πολιτών για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών.
- Ενίσχυση του ρόλου των Διεθνών Οργανισμών και της πολιτείας για την προστασία των φυλετικών, εθνικών, κοινωνικών και θρησκευτικών μειονοτήτων.
- Μετάδοση ανθρωπιστικών αξιών και διαμόρφωση υγιούς χαρακτήρα των παιδιών από την οικογένεια.

2^ο Ζητούμενο : Προϋποθέσεις για δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.

Τρόποι αντιμετώπισης του ρατσισμού:

- Πολιτεία: Θεσμική κατοχύρωση και προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων με βάση την αρχή της ισότητας όλων των πολιτών, συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και την καταπολέμηση του ρατσισμού.
- Σχολείο: Παροχή γενικής και ανθρωπιστικής παιδείας με στόχο τον προσανατολισμό των νέων στα ιδανικά της ισότητας των ανθρώπων, της συναδέλφωσης των λαών και της ουσιαστικής δημοκρατίας, διοργάνωση εκδηλώσεων με θέμα τη γνωριμία των μαθητών με το διαφορετικό.
- ΜΜΕ: Προβολή εκπομπών με αντιρατσιστικό περιεχόμενο, παροχή αντικειμενικής και ολόπλευρης ενημέρωσης υπερασπίζοντας τις ιδιαιτερότητες ατόμων και λαών και το δικαίωμα τους στο διαφορετικό. Οικογένεια: Μετάγχιση υψηλών ηθικών αξιών και καλλιέργεια σεβασμού στη διαφορετικότητα, μύηση των παιδιών στην ιδέα των πολυπολιτισμικών κοινωνιών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Διατύπωση συμπερασμάτων - Συγκεφαλαίωση
- Έκφραση εμπιστοσύνης στην πολιτεία
- Αποφώνηση

Από όλα τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα πως τα φαινόμενα αναβίωσης του ρατσισμού στις μέρες μας δείχνουν πως το αίτημα για ανθρώπινες σχέσεις των ανθρώπων και των λαών, για σχέσεις απαλλαγμένες από διακρίσεις και αδικίες

2η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

παραμένει πάντα ανοιχτό και επίκαιρο. Ως ενεργός και υπεύθυνος πολίτης εκφράζω την ανησυχία μου και εναποθέτω καλόπιστα τις ελπίδες μου στην πολιτεία, ως κατεξοχήν αρμόδια για την εφαρμογή λύσεων

Με τιμή